Суретте нені көріп тұрсыңдар?
Суретші нені, қандай оқиғаны суреттегісі келді?

«Аққулар ұйықтағанда» поэмасы

Сабақтың мақсаты

Композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау

Шығармадағы көркемдегіш құралдардың   қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау

1

Поэманың І бөлімінен қандай әсер алдыңдар?

Жетімкөлдің сұлулығы, аққудың үні, ақынның сезімі өлеңде қалай берілген?

2

Бала ауырғанда ананың психологиялық жай-күйін ақын қалай берген ?

Тәуіп шалдың айтқаны ананы неге итермеледі ?

3

Білмеймін сор аттың ба,бақ аттың ба ?
Аққуға кезенерде ырым жасап,
Тым құрыса саусағыңды қанаттың ба?-
деген жылқышы карттың сөзінде не мән бар?

«Аққудың киесі ұруы» дегенді қалай түсінесің?

* "Аққулар ұйықтағанда" поэмасының композициялық құрылысы

* **Видеоролик «АҚҚУЛАР ҰЙЫҚТАҒАНДА»**

BILIMLAND

Аққудың әсемдігін суреттейтін сөздер

...Аққулар....
Аққу мойын, **сүмбе қанат**,
Алаңсыз таррануда күнге қарап.
Айдынның еркелері, білмей тұрмын
Етермін тағдырыңды кімге аманат?!
Жаны сұлу ақ еркем, **ары сұлу!**
Бір мамығы майысса ауырсынып,
Ақ қанатын сабалап, асыр салып
Бірде суға сүңгиді басын малып,
Ойнасыншы ойнасын **ерке құстар**!

сүмбе қанат, жаны сұлу, ары сұлу, ерке құстар – ЭПИТЕТ – заттың айрықша сипатын анықтап тұрған сөздер

❖Әдебиет теориясы

Теңеу дегеніміз заттың, құбылыстың ерекше белгілерін көрсетпей-ақ, оны басқа затпен немесе құбылыспен салыстыра суреттеу

Метафора – құбылыстар мен заттардың ұқсастық белгілері негізінле астарлы мағынада қолданылуы

Кейіптеу – әр түрлі табиғат құбылыстарын немесе жансыз нәрселерді адам кейпіне келтіріп суреттеу

Символ дегеніміз - Бір нәрсені, не құбылысты тура суреттемей, бұларға ұқсас басқа бір нәрсеге, не құбылысқа құпия теліп, жасыра жарыстырып суреттеу

Риторикалық сұрау -ойды, сезімді әсерлі жеткізу үшін жауабы өзінен-өзі айқын нәрсені әсерлі леппен, сұрау түрінде айту

«Фишбоун» әдісі

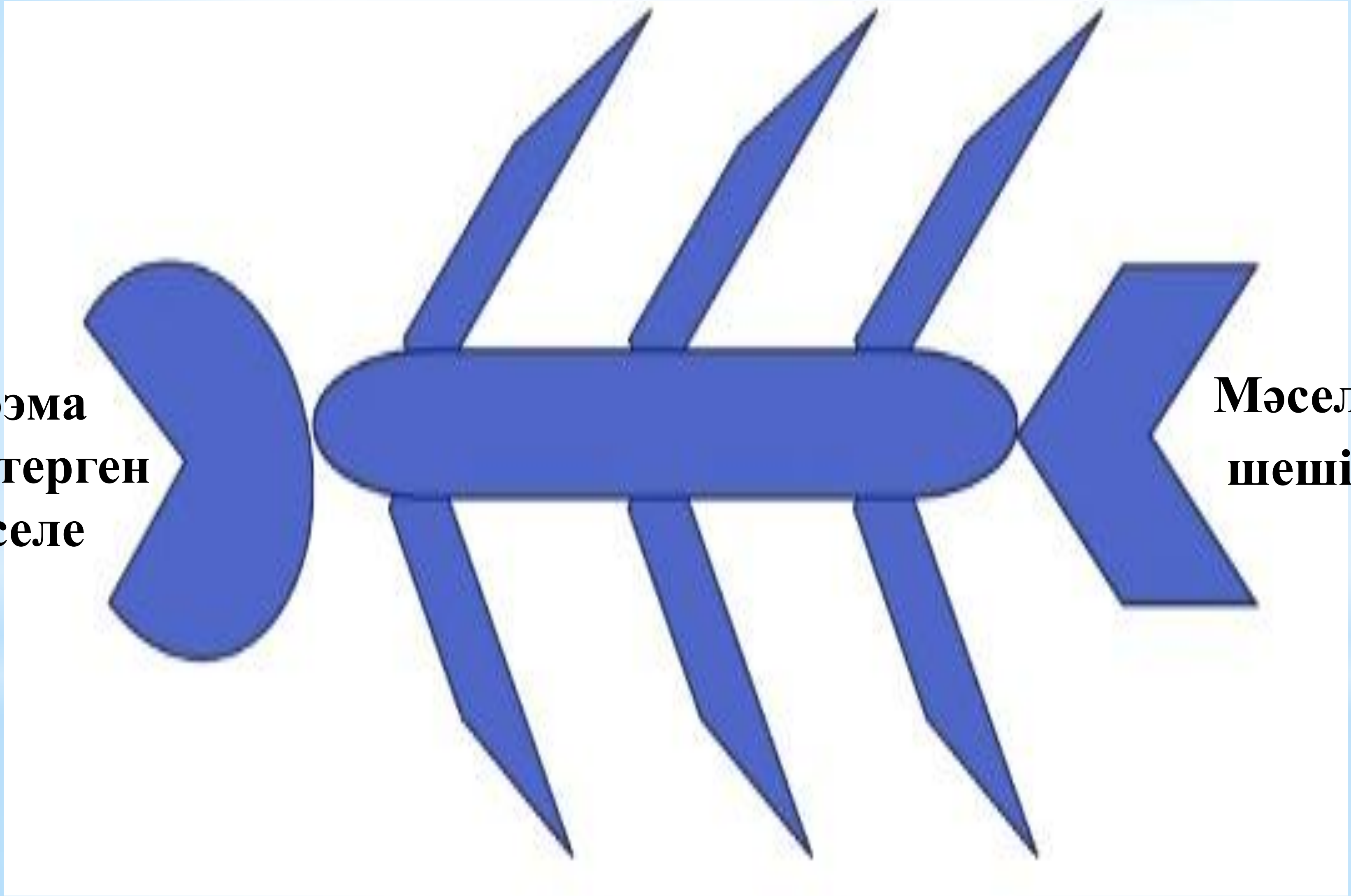

❖Әдебиет теориясы

Теңеу дегеніміз заттың, құбылыстың ерекше белгілерін көрсетпей-ақ, оны басқа затпен немесе құбылыспен салыстыра суреттеу

Метафора – құбылыстар мен заттардың ұқсастық белгілері негізінле астарлы мағынада қолданылуы

Кейіптеу – әр түрлі табиғат құбылыстарын немесе жансыз нәрселерді адам кейпіне келтіріп суреттеу

Символ дегеніміз - Бір нәрсені, не құбылысты тура суреттемей, бұларға ұқсас басқа бір нәрсеге, не құбылысқа құпия теліп, жасыра жарыстырып суреттеу

Риторикалық сұрау -ойды, сезімді әсерлі жеткізу үшін жауабы өзінен-өзі айқын нәрсені әсерлі леппен, сұрау түрінде айту

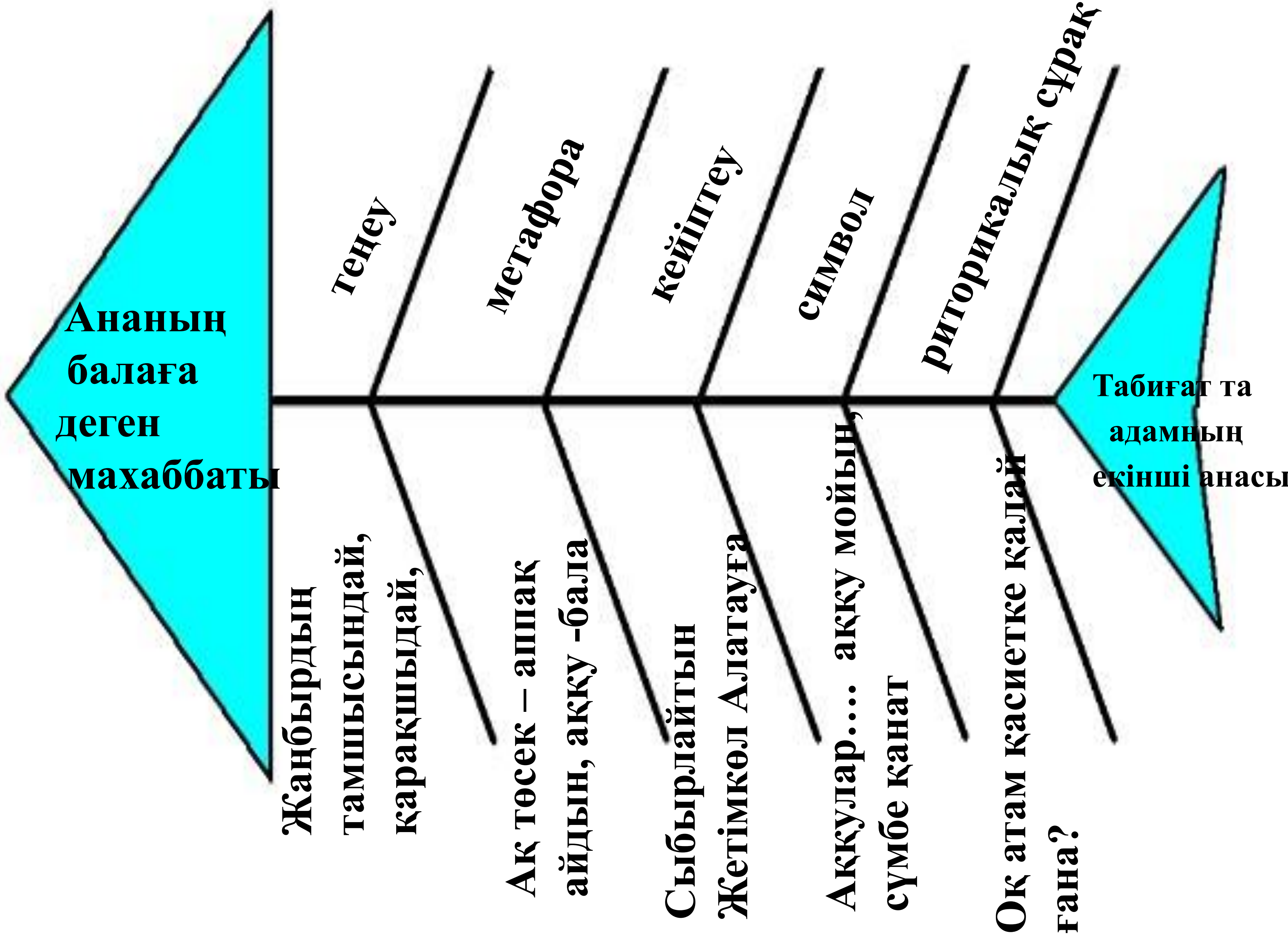
Ананың балаға деген махаббаты
теңеу
метафора
кейіптеу
символ
риторикалық сұрақ
Табиғат та адамның екінші анасы
Жаңбырдың тамшысындай, қарақшыдай,
Ақ төсек – аппақ айдын, аққу -бала
Сыбырлайтын Жетімкөл Алатауға
Аққулар.... аққу мойын, сүмбе қанат
Оқ атам қасиетке қалай ғана?

р/с	Композициялық элементтері	Композициялық жоспар	Суреттеу тәсілі	Поэманың тілі
1	Оқиғаның басталуы	“Жетім көлдің” табиғаты	Суреттеу	Жаңбырдың тамшысындай - теңеу
2	Оқиғаның байланысуы	Тәуіп шалдың айтқаны	Баяндау диалог	Қатыгез, сұрқай ой – эпитет
3	Оқиғаның дамуы	Ананың көлге келуі	Суреттеу монолог	Ақша бұлт – эпитет, Ошақ қасы, от басы – тұрақты тіркес
4	Оқиғаның шиеленісуі	Ананың аққуды атуы	Баяндау	Мөлдіреген “Жетімкөл” көлге қарап, Мөлтілдеген көз жасын тия алмай тұр- кейіптеу
5	Оқиғаның шарықтау шегі	Қарт жылқышының әңгімесі	Диалог	Сұм жүрек - эпитет
6	Оқиғаның шешімі Эпилог	Ананы аққудың киесі ұруы Аққулардың оралмай кетуі	Баяндау Деталь	Ақ төсек – аппақ айдын, аққу – бала – метафора, Өмір –дария - метафора

«1 минут»